

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden hónapban.

Tizenkettedik évfolyam.

X. füzet.

Október 1873.

Elfőizetési díj egy évre és azok számára kik az „Országos Erdészeti-Egyesületnek” nem tagjai 8 frt; tagok számára az évi 5 frt alapítványi kamat, vagy évdíj beküldése mellett csak 3 frt.

Szerkesztőség s kiadóhivatal Budapesten, a várban, Disz-tér 12. sz. a. I. em. Mérsékelt díjért mindennemű hirdetések közöltnek.

Az oroszlánkői és illavai uradalmak *)

az 1710-ik év óta vannak a Königsseg Aulendorf grófok birtokában, kiket Magyarországon a főrendi, a württembergi királyságban pedig az országrendi állás és méltóság illet meg. A grófi család ősi birtokai az utóbbi országban fekszenek.

Az oroszlánkői és illavai birtokok Magyarországon, Trencsénmegyében a Vág völgy mindkét oldalán, a megye fővárosától Trencséntől két mértföldnyire viznek föl, Zsolna felé fekszenek; Oroszlánkő és Pruska, a gróf székhelye a Vág jobb partján, Illava és Bellus annak balpartján.

A két uradalomnak összefüggő területe, melyen a Königsseg grófok 1848-ig a földesuri és törvényhatósági jogot gyakorolták, 28.778 cat. holdnyi terjedelemmel 18 községet foglalt magá-

*) Jelen leírás aulendorfi gróf Königsseg Gusztáv ő Nagyméltóságának rendeletéből a bécsi nemzetközi kiállításra készült s az állab-térkép mellékletekkel együtt Ráth Mórnál Pesten önálló füzetben is megjelent. Szerk.

ban. A faizásra jogosultaknak erdőterülettel való kielégítése, és az előbb közös legelőnek megozttása után, a grófi birtok jelenleg 11.200 holdat (6446 hektar) tesz, mely 7.229 hold (4160.5 hektar) erdőből, és 3971 hold mezőgazdasági földekből áll. Az utóbbiak részint házilag kezeltetnek, — 2181 hold két magasabb képzettségű szakember gondozása alatt — részint bérbe vannak adva. A házilag kezelt nagy udvari birtokok: Pruszká, Illava és Bellus — utóbbi legczélszerűbben berendezett terjedelmes új gazdasági épületekkel — a közel és távol vidékek gazdáinak figyelmét joggal vonják magukra.

A mezőgazdaság és erdő kezelésének felügyeletével a grófi uradalmi felügyelőség Pruszkán van megbizva, melynek egy pénzkezelőség és négy pagonygondnokság van alárendelve. Az erdőknek koronkénti megszemlélése a Königseggwaldon Württembergben székelő grófi erdőhivatal teendőihez tartozik.

E r d ő k.

Térnagyság. A mint már fenn említve volt, az erdők tértalma egészben 7229 holdat tesz. (A törtrészek és négyzetölek, rövidség okáért itt s a következőkben elhagyatnak.) Az erdőtereknek pagonyonkénti és állabosztályok szerinti átnézete.

7055 hold termékeny és

174 „ terméketlen, összesen

7229 hold területet mutat ki.

A terméketlen területet folyók, utak, patakok, sziklák és görgetegek képezik. A holdak törtrészei, mind a terméketlen területhez lettek adva, hogy az erdőtagok egész holdakra kikerekítenessenek.

Pagonyok és gazdasági kerületek. Kezelési kerület, vagyis pagony van négy, u. m.: Lieszkovecz, Szedmerócz,

Tuchina és Zapechova. *) A lieszkoveczi és zapechovai pagonyok eddigi terjedelmökben egyenként gazdasági kerületeket is képeznek, míg a tuchinai pagony az erdőrendezés folytán a szedmeróczyi pagonnyal, egy gazdasági kerületté, vagyis egy magában tartamosan kezelendő egészszé lett egyesítve, miután a tuchinai pagony csekély terjedelme és állabjainak korosztály viszonya ezen egyesítést czélszerűnek mutatta; és miután az erdők terjedelme és fekvése azoknak jövőre egy kezelési kerületté való egyesítését is elősegíti és biztosítja, a következőkben Sedmerócz mint Tuchinával már egyesített pagony fog tekintetni. A lieszkoveczi pagony uradalmi erdeinek tértartalma 2774 hold,

„ szedmeróczyi	„	„	„	2118	„
„ zapechovai	„	„	„	2337	„
				7229	hold,
				= 4160 hektar.	

Termőhelyi viszonyok. Hegyi képletek, magaslatok. Az $1/2$, egész 1 órányi szélességű, itt a tenger színe fölött átlagosan 700 lábnyi magasságban fekvő Vág völgyének mindkét oldalán a krétaképlethez tartozó hegység emelkedik, melyet itt-ott a jura képlet meredek sziklacsucsi és szagatott sziklafalai tulszárnyalnak. Ezen jurahegyek **) 3000 lábnyi (950 meter) magasságig emelkedve a kecses tájéknak még nagyobb szerű jelleget kölcsönöznek, mint a melyet annak a Vág számos és mélyen bevágott mellékvölgyei által

*) A pagonyok jelenlegi gondnokai: Böhm erdészeti ellenőr Tuchinán, Calvar erdész Sedmeróczon, Janushek erdész Lieszkoveczen és Prekop erdész Zapechován.

**) Illyenek a Vág folyó jobb partján Pruszka mögött; az Oroszlánkő nagyszerű sziklacsoportja (az egyik sziklacsucson a régi vár romjai vannak) 2400 láb magas; a chmelovai hegykup 2873 láb (908 meter) magassággal; és a regényes vöröskői völgy torkolatánál a Chotucs. A Vaag völgy bal partján: Bellustól délkeletre a Malenica hegytörzs 2749 láb; az uradalom határán kívül a Nagy- és Kis-Manin, s a Vaczep.

barázdált krétahegység át, melynek keskeny és többnyire rövid gerincei egész 2400 lábnyi magasságig emelkednek.

A krétaképlet tagjai. Az erdészeti termőhelyre vonatkozólag egyedül tekintetbe veendő krétaképlet, a Vág balpartján a neocendolomit és márga, a Vág völgyétől jobbra és éjszaknyugot felé pedig a kárpáti homokkő, és kisebb terjedelemben a márgahomokkő által van képviselve.

A képlet nevezett két tagját Bellustól majdnem Trencsénig a Vág völgy választja, míg Bellustól völgynek fölfelé a márgahomokkő a balpartra, és Trencsénél a dolomit és márga a jobb partra is átmennek. A rendkívüli terjedelemmel bíró kárpáti homokkő, mely Halics és Morván áthatolva, a Beszkid és Javornik hegység kiágazásaival Magyarország éjszaki határát átmetszi, a Vág völgyét sehol sem lépi át, s ezt is csak Pruskától öt órányira le és fölfelé az éjszakeleti oldalon szegélyezi.

A kárpáti homokkő határában fekszenek a zapechovai és szedmeróczi pagonyok, egészben véve magasan fekvő hegyi erdősegei inkább meredek mint mérsékelt lejtőkön és kisebb fensíkokon. *) A homokkő ritkán s csak a legmeredekebb lejtőkön jön a felületre. Egyébként a talaj homokos márga, kevés kivétellel mély, üde és termékeny, néhol agyagos és csuszásra hajlandó. Egészben véve a talaj a fanövekvésre igen kedvező; a főfanemek, a bükk és jegenyefenyő igen jó tenyészetet mutatnak.

A Vág másik (bal) oldalán a neocendolomiton és krétamárgán állanak a lieszkovecki pagony erdei. A völgyek és zugok itt még számosabbak és mélyebbek, a hegyoldalak magasabbak és meredekebbek, a gerinczek keskenyebbek és rövi-

*) A legmagasabb hegyek közül említésre méltó a szedmeróczi pagonyban fekvő és gyönyörű kilátást nyújtó Diel. A chraszkovai erdei csőzslak is tetemes magasságban fekszik.

debbek mint a kárpáti homokkövön. A mészkősziklák gyakran kiállanak s az alattok fekvő lejtőkön gyakran görgeteg és kavics borítja. A kréta hegyek legmagasbjainak egyike a 2379 láb magas és legszebb kilátást nyújtó Beniova. A dolomit és márga kiterjedése majdnem egyenlő, és a mész és homokmárgatalaj minősége mindkét rétegben alig különböző, mely eltekintve a kopár szikla és görgeteges részekről, átlag véve meglehetősen jó és az uralkodó bükk s a többi lombfák tenyészetének kedvező.

Klima. A klima általában véve szelid; a Vág völgyében buzát és tengerit természetnek. Ámbár a hegyeken a légmérsék alacsonyabb a tél hosszú és hódús, késői- és korai fagyok, mindazonáltal csak kivételesen fordulnak elő.

Szélirány. A zapechovai pagony fenyvesein már gyakran dultak a délnyugati viharok. A délnyugati szelek általában uralkodók, s a vágásvezetésnél annyival is inkább tekintetbe veendő, minthogy a lúczfenyű tenyésztése már a pagonyok mindenikében kisebb-nagyobb terjedelmet nyert, és a jegenyefenyűnek a bükkesek közé elegyítése, valamint az erdei fenyűnek alkalmas helyekre való telepítése által a fenyűk idővel tulnyomóak lesznek.

Fanemek és üzemmódok. Mint már a fenn mondtakból kitetszik, a lombfa elterjedése tulnyomó, miután ez az összes erdőterületnek majdnem két harmadát teszi. Elterjedése az egyes pagonyokra nézve azonban igen különböző, mert míg a lombfa a lieszkoveczi pagonyban, mint a kréta mészkő területén, azelőtt kizárólag, s most is tulnyomóan, még elegenden állabokat alkotva fordul elő, addig a többi pagonyokban, a kárpáti homokkövön, többé-kevésbé háttérbe szorult, sőt a zapechovai pagonyban a fenyű elegyét képezi. A lomb- és fenyűfa elegyaránya számokban pontosabban kifejezve a következő :

Pagony :	Lomberdő :	Fenyüerdő :	Százalék :
Lieszkovecz	2008 hold	767 hold	71 és 29
Szedmerócz	1375 „	742 „	65 „ 35
Zapechova	1253 „	1084 „	54 „ 46
	<u>4636 hold</u>	<u>2593 hold</u>	<u>63 és 37</u>

A lombfanemek között tulnyomóan uralkodik a bükk 84⁰/₀; ezt követi a tölgy 10⁰/₀-kal; a nyirfa 3.5⁰/₀-kal; a rezgőnyárfa és kecskefűz 1⁰/₀; a kőris, juhar és gyertyán egyenkint 0.5⁰/₀.

A tiszta, vagy más fanemekkel csak kevéssé elegyített bükkerdők terjedelme 3679 hold, (a lomberdők 80⁰/₀-kal); a 0,3 egész 0,5 részig fenyűvel elegyített bükkerdőké 358 hold (8⁰/₀); az egészen vagy majdnem tiszta tölgyerdőké 437 hold (9⁰/₀); a nyirfaállaboké 162 hold (3⁰/₀).

A fenyűk a luczfenyű által mintegy 43 százalékkal, a jegenyefenyű által 24⁰/₀, az erdei fenyű által 32⁰/₀-al, és a vörösfenyű által 1 százalékkal vannak képviselve. A fenyűfaállabokat képezik: 621 hold (a fenyüerdők 24⁰/₀) bükkal elegyes jegenyefenyvesek; 1113 hold (43⁰/₀) luczfenyvesek; 859 hold (33⁰/₀) erdei- és vörös fenyvesek.

A lomberdők eddig 3438 holdon szálerdő, és 1197 holdon sarjerdőüzemben kezeltettek. A sarjerdőüzem felhagyatott; a sarjerdő nagy része, mely satnya bükk-tuskóhajtásokból állott, fenyűállabokká lett átváltoztatva, minélfogva az erdő állapotának és termésének további megítélésénél csak a maradék jövőnd tekintetbe.

Korosztályok. A korosztályok térnagysága, s azoknak egymáshoz és a szabályszerű állapothoz való viszonya a következő átnézetből tűnik ki:

Pagony:	Termőképes térholdak.	80—100 és több,	61—80, éves korosztály	41—60,	21—40,	1—10
Lieszkovecz	2678	322	436	670	565	684
Szedmerócz	2074	301	92	479	366	837
Zapechova	2304	633	193	232	683	563
	7056	1257	721	1381	1614	2083

Hogy a 21—40 éves korosztályok területe a korosztályok szabályszerű térnagyságától, $\frac{7056}{5} = 1411$ hold, annyira eltér, az korántsem az erdők felhasználásából, hanem onnan ered, hogy az utolsó 30 év alatt terjedelmes legelőterek lettek beerdősítve, és sok csekély záratu állab jött újbólitás alá, miről még későbbben lesz szó.

A 41—60 éves korosztály állabai többnyire a szálerdő-üzemre való átmenet céljából meghagyott magasabb koru sarjerdők, milyenek a következő korosztályból hiányzanak, minek-folytán ennek területe is kisebb.

A legmagasabb korosztályt nagyobbbrészt tulélt 120—200 éves bükk- és jegenyefenyü állabok képezik, melyek kilátással jobb fakelendőségi viszonyokra fenntartattak.

Az eddigi kezelés Az orosz-lánkói és illavai uradalmak erdei egész az újabb korig csak a birtokos és jobbágyai (urbéresei) tüzi- és épületfa-szükségletének fedezésére szolgáltak; kötelezve lévén a földesur jobbágyainak faszükségletét, az uraság faszükségletének befuvarozásában álló vizsontszolgálat fejében kielégíteni. Ezenkívül jogosítva voltak azelőtt az urbéressek az urasági erdőben a legeltetést mindenféle marhával korlátlanul gyakorolni, mig Mária Therézia királyné uralkodása alatt, 1770-től kezdve, törvény szerint külön legelők kihasítása által az erdők a legeltetési szolgalmától megszabaditattak. Ezen legelőkön, melyek talaja a rajtok lévő és többnyire ritka záratu állabokkal együtt, a földesuraság tulajdonában maradtak, az uraság a jobbágyokkal közösen gyakorolta a legeltetést.

Jogi viszonyok. A faizási és legeltetési szolgálat urbéri teleknek birásától és terjedelmére nézve az urbéri telekrész nagyságától függött. Egy urbéri telek után évenként 9 öl épületi és tűzifa járt, ezenkívül meg volt engedve tavasztól őszig hetenként két napon át hulladékfát szedni. Volt 208 urbéri telek; a fa az urbéresek által, számukra külön kitűzött vágásokban készítettet. Ezenkívül egyes erdőkerületek, az uradalom belsejében lakó apró nemesség irányában még tetemes szolgálommal voltak terhelve.

Belátható, hogy ezen jogviszonyok, melyeknek nyomai az erdő állapotán felismerhetők, az erdőkezelésre a legnagyobb befolyást gyakorolták; leginkább megérezték ezt a községek közelében fekvő és könnyen hozzáférhető most satyna erdők, hol a sarjerdő és botfaüzem szabállyá vált s hol a törzsek és tuskók szörnyeteg alakjai a káros és durva vágás és bánásmódról tesznek tanuságot. A távolabb fekvő erdőket, járható utak hiányában, a fejsze tönkre nem tette, a mint ezt az összetörött, többnyire tölgyfaóriások még meglévő maradványai bizonyítják.

Az urbéri viszonyok megszüntetése; a faizási szolgálat megváltása. Midőn két községben (Illava és Bellus) a legeltetési és faizási szolgálat erdőterület kihalása által már megváltatott, jelent meg a megszüntetett urbériséget Magyarországon szabályozó 1853. évi márczius 2-ikán kelt császári nyiltparancs. Az urbéri földek a volt jobbágyok tulajdonába mentek át, s azzal minden az urbéri kötelékből folyó erdőhasználati jogok is megszüntek. Egyszersmind a földesuraság és urbéresek által közösen használt legelők felosztása, s ezzel összeköttetésben mind a két fél birtokának összesítése, commasatiója lett elrendelve.

A szolgálom megváltásának, a legelők megosztásának és birtok commasatiójának nagy munkája megkezdett 1856-ban,

s a főméltóságu földesuraság kitartása és lehető legnagyobb áldozatkészsége folytán és sokféle akadályok leküzdése mellett, mind a 18 községben, és pedig kettőnek kivételével birói ítélet nélkül, békés egyesség útján 1869. évig teljesen befejeztetett.

A faizási szolgálat, erdőterület átengedése által váltott meg, még pedig az orosz-lánkói uradalomban 977, az illavai uradalomban 287, összesen 1264 (= 727 hektar) erdőnek átengedése által. A közös legelőből kapott a grófi uradalom 815 holdat, a községek pedig összesen 2406 holdat kaptak. Miután pedig a nemesek faizási joga megfelelő erdőtér kihasítása által már előbb meglett váltva, a grófi család földbirtoka ma már minden tehertől ment, mely a megtörtént commasatió, valamint megfelelő földek és egész birtokterületeknek kicserélése és megvásárlása által értékében rendkívül sokat nyert.

A szolgálmányok megváltásának és a véghezvitt commasatióknak tetemes költségei, melyeket a földesuraság tartozott viselni 30.065 o. é. forintra rugtak.

Az erdő- és mezőgazdasági birtok nagyobbitása és kikerekítése céljából már az előbbi időkben sok történt, a meny nyiben 1841 óta két nagyobb és számtalan apróbb birtokrész, összesen 638 holdnyi tértartalommal szereztetett meg, a miből 300 hold beerdősítve az erdőállományba lett bekebelezve. A részben vagy egészben grófi erdők közt fekvő magánföldeknek vásárlása folytonosan tart, s az uradalmi gondnokság nem sajnál tetemes áldozatokat is hozni, hogy gróf Gusztáv ő főméltósága, erdőbirtokának nagyobbitására és kikerekítésére irányzott szándékának megfelelőhessen. Az erdők záratának és összefüggésének kedvéért az említett 300 holdon kívül a saját urasági mezőgazdaság birtokból is majd kisebb, majd nagyobb területek be lettek erdősítve, s a véghezvitt üzemrendezés alkalmából még további ilyen területek csatoltattak az erdőhöz, s azóta részint már beerdősítettek, részint még ezután fognak beerdősítettetni.

Vágás- és ertésüzem. A mi az erdőknek egész az újabb időkig terjedő használatáról, és az urbéri viszonyoknak befolyásáról az erdőhasználat módjára és mennyiségére nézve mondatott, abból általában az erdőgazdaság üzemének menetére nézve is következtetni lehet. Oly sok vagy oly kevés fa vágatott, a mennyi az építésekhez és fűtéshez szükséges volt; ezenfelül a fa kelendőségének majdnem teljes hiányában s az előállítási költségeket alig meghaladó faárak mellett ritkán történt használat. A tervszerű és jobb üzem életbeléptetésére hiányzott az indító ok, sőt azt a faizási szolgálat gátolta, s nem fizette volna ki magát a természetes felujulás ápolására, annál kevésbé pedig a mesterséges felujításra költséget fordítani. Ily viszonyok közt az állabok megfelelő vagy hiányzó zárátat vagy sarjadzás útján, vagy tarvágás mellett az öreg hézagos állabokban található előnövedéktől kellett várni.

Lúc-, erdei- és vörösfenyű vetés és ültetés legelőször a lieskoveczi pagonyban kisebb tisztások befásításánál fordult elő, a hol is 45—55 éves ilyen értések találtak. Ezen pagonyban vette kezdetét az áterdőlés is még 1835-ben, a most már nyugdíjazott Liszner vezetése alatt.

Az oroszlánkői és illavai uradalmak erdőgazdaságának új korszaka az 1841-dik évvel kezdődött, a midőn Königsberg Gusztáv gróf ur, akkor még örökös gróf, állandó lakhelyét Pruszkára tette át. Az akkor uralkodó Xavér Ferencz gróf, ugy mint elődei Aulendorfban tartá székhelyét. Gróf Gusztáv teljes figyelmét és működését azonnal a mező- és erdőgazdaság kezelésének szentelte, s miután az erdők rendszeres kezelésének és használatának főakadályát a szolgálmányok képezék, nem késelt ezeknek barátságos egyesség útján való megváltását fogamatba vétetni; s ez, a mint már említve volt, a nemesek káros és közös erdőhasználatára nézve még azelőtt

sikerült, mielőtt a törvényhozás a birtoknak ily terhektől való megszabadítását elrendelte volna.

A szolgalmak terhétől időnként megszabadított erdőkerületeket tehát már 1844-től kezdve lehetett rendszeres kezelés és ertés alá venni, mely a szolgalom-megváltással és a legelők elkülönítésével lépést tartva, mindinkább terjedett, s a folytonos birtokvásárlások következtében még nagyobb tért foglalt.

Valóban csak a jelenlegi birtokos ő főméltóságának az ügy iránti rendkívüli érdekeltsége, az erdő iránt táplált kiváló szeretete, fáradhatlan és bámulatos szorgalma mellett lehetett azt elérni, a mi ma szemünk előtt áll; legnagyobbrészt áterdőt és kitisztított állabok, 1—28 éves tökéletes vetések és ültetések 1124 holdnyi (645 hektar) területen, példányszerű vetés-kertek és faiskolák 8 holdnyi (4.6 hektar) terjedelemben, és egy lehetőleg kikerekített, a berekesztett és beszögellő alkalmatlan magánföldről nagyobbrészt megszabadított, és nagy határkövek által (6800 darab) láthatólag és állandóan határolt erdőbirtok.

A nevezett idő alatt nem csak a kopár vagy roszáratu erdők és legelő elkülönítés alkalmával az uradalomnak jutott, de legelőnek nem alkalmas vagy nem szükséges területek legnagyobb része, valamint a vétel- és csere által szerzett területek, hanem a fiatal állabokban előfordult számtalan tisztások és hézagok is ertés alá vétettek, úgy a legtávolabbi s még a közelmúlt időig hozzáférhetlen hegységi erdőkben, mint a közel fekvő előhegyekben. *)

Az ertések legnagyobb részét többnyire ortolással és egy-két évi mezőgazdasági közteshasználattal összekötött lúczfenyűvetések képezik; azután következnek a lúczfenyű ültetések,

*) E tekintetben különös érdemet szerzett magának Turecsék, zapech ovai, ma már elhalt erdősz.

melyek sok helyütt a 10—25 éves bükkesek kiegészítésénél és elegyítésénél alkalmaztattak; továbbá sor- vagy helyvetések erdei fenyűvel, nevezetesen a sovány legelők és kiélt földek beerdősítésénél; végre jegenyefenyűvetések és ültetések majd nyír, majd erdei fenyű védállabokban (a legelőknek némely, ezen fanemekkel ellepdt részében a fák ritka állása a legeltetést nem akadályozta), majd a tősarjak, lágy fák és cserjék oltalma alatt, hol ily részek a fiatalabb állabokhoz tartoztak.

Ugyanazon szorgalommal, ügyismerettel és buzgósággal, melynek a nagyszerű értékek gyors- és sikeres befejezése köszönhető, eszközöltetett az értékeknek és fiatal állaboknak tisztítás által való felszabadítása a tősarjak és lágy fanemek nyomása alul, s a bükkeknek kivágása és felnyerése által számtalan elnyomott jegenyefenyűk mentettek meg magáról kelt jó állabok, illetőleg jegenyefenyűvel kevert erdők létrehozása végett.

A saját értékekhez szükséges jegenye és erdei fenyűmag nyerése végett négy magpergető állittatott fel. A lúczfenyűmag a mennyiben ezt a saját öreg lúczállabok kellő mennyiségben nem szolgáltatnak, Württembergből, a vörösfenyűmag pedig Tyrolból szereztek be.

Fakelendőség. Miután a fának megfelelő áron való értékesítésére alkalom nem volt, az érett és tulérett, nagyon értékes bükk- és jegenyefenyű zárt állabok 30 év óta a vágástól megkíméltettek, ellenben a kevésbé jó és hézagos állabok levágattak, s mesterséges uton újra erdősítettek. Egyébként a fának lehető legjobb értékesítése céljából az általános intézkedések megtétettek, nevezetesen : a Vág völgyében faraktárak állittattak fel, melyekbe a tűzifa a lieszkoveczi és zapechovai pagony erdeiből usztatva, ott a környékbeli lakosoknak kisebb részletekben adatik el; hasonlóképen foganatba vétetett a haszonfának szerszámárukká való feldolgozása, melyek a vevőknek

kész állapotban adatnak el, így a bükkfából keréktalpak, a jegenyé- és erdei fenyűből zszindelyek készítettnek, az előbbieknak ára eddig darabonkint 45 kr, az utóbbiakké pedig 18" hosszúság és 2 frt 20 kr készitési bér mellett ezrenként az erdőben 7—8 frt volt.

Faárak. A faárak, ámbár a völgyekbe vezető utaknak helyreállitása folytán jelentékenyen javultak, mindazáltal még midig alacsonyak. Az utolsó tiz év átlagában a minőség szerint a következő árak voltak: egy köbláb tölgy és vörösfenyűhaszonfa 6—12 kr, tölgy gerendelyfa 45 kr, bükk, juhar és nyirfa 4—8 kr, fenyűfa 5—12 kr, egy bécsi öl hasábfa tölgy és erdei fenyűből 3 frt, bükk és nyirfából 5 frt, fenyűfából 2 frt 40 kr. Az 1871. és 1872. évi faárak az előbbieknél átlag véve 20⁰/₀-kal emelkedtek.

A különféle termékek, különösen pedig a fakelendőségnek névleges javulását csak a további vasutépítésekől lehet remélni. A legközelebbi vasutállomások most a bécs-krakkói vonalon Magyar-Hradisch és a nagy-szombat-pozsonyi vonalon Nagy-Szombat, előbbi 10, utóbbi 15 mértföldnyi távolságban Pruskától és Illavától. A tervezett magyar vasutak közt van az újabb időben engedményezett vágvölgyi vasut is, mely Pozsonyból N.-Szombat, Vág-Ujhelyen át a Vág folyó jobb partján Trencsén, Pruszka, Puchov mellett Zsolnára vezetend és ott a kassa-oderbergi pályához csatlakozik. A vágvölgyi vasut azonban még egy szárnyvonalat is fog kapni, mely Trencsén fölött egy órányi távolságban, Nemsóvától kiindulva a Wlava völgy mentén Wsetinen Neutitscheinon és Troppaun át Neisseig fog épittetni, hol a sziléziai központi vaspályát metszi. Ezek szerint van tehát kilátás arra, hogy a faértékesítés eddigi akadályai nem sokára el lesznek háritva.

Munkabérek. A munkabérek állása, az általános viszonyoknak megfelelőleg eddig igen alacsony volt; még 1869-ben

is a férfi napszám október 1-től márczius 31-ig csak 16—30 kr, és april 1-től szeptember 30-ig 20—40 kr volt. Az utolsó két év alatt azonban ezen bérek 10—20 krajczárral emelkedtek, s a munkabérek általános emelkedése és a vasut építése folytán még további emelkedés is várható.

Felmérés. Térképezés. Az egész grófi birtoknak felmérését mindkét uradalomban ő főméltósága gróf Gusztáv ur még 1855-ben rendelte el, azon czélből, hogy egyuttal a területátengedés nélkül keresztül nem vihető szolgálommegváltás és legelőelkülönítés is előkészítessék.

A felmérés, melynek eszközlése egy főmérnökre és három mérnökre lett bizva, kiterjedt a megjelölt irányban a commatióra is, és munkáról-munkára haladva egész 1868-ig nyult, a midőn az egész ügy be lett fejezve.

A részletes térképek, melyek hegyrajzzal is ellátva, igen szépen és pontosan rajzolvák, 1 hüvelyk=40 öl, (vagy 1 láb=2880 láb) mértékben vannak készítve.

Ezen térképek után az erdőrendezés céljából, pagonyátnézeti térképek, 1: 23040 (1 hüvelyk=320 öl) mértékben lettek dolgozva.

Minthogy a felmérést a kétes határvonalak biztosításának kellett megelőzni, egyuttal alapos határjárás és kiigazítás tartatott, s ennek folytán az egész birtokhatár uj kövekkel látatott el, melyek az erdőben 3 láb magas, felülről két lábnyira megfaragott kőoszlopok, folyó számmal és K betűvel ellátva. A határvonalok az erdőn át ki vannak vágva és a védszemélyzet által mindig nyitva tartatnak.

(Folyt. köv.)